

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 532/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť PaedDr. V. Š., R., a T. B., Č., zastúpených advokátom JUDr. M. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského lesného úradu v Košiciach č. 2011/00389 z 2. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PaedDr. V. Š. a T. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2011 doručená sťažnosť PaedDr. V. Š., R.(ďalej len „sťažovateľ“), a T. B., Č. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského lesného úradu v Košiciach (ďalej len „krajský lesný úrad“) č. 2011/00389 z 2. septembra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Obvodný lesný úrad Rožňava (ďalej len „obvodný lesný úrad“) rozhodnutím č. 2011/00217-08 zo 7. júla 2011 podľa § 27 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov povolil v registri pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou pri spoločenstve L. Č., pozemkové spoločenstvo so sídlom Č. (ďalej len „pozemkové spoločenstvo“), zápis zmien, na základe ktorých bol okrem iného sťažovateľ zapísaný ako predseda pozemkového spoločenstva a sťažovateľka bola zapísaná ako členka výboru pozemkového spoločenstva, a to k 27. júnu 2011.

Proti tomuto rozhodnutiu obvodného lesného úradu podalo 25. júla 2011 pozemkové spoločenstvo odvolanie, na základe ktorého bol spisový materiál 2. augusta 2011 predložený krajskému lesnému úradu, ktorý vec vedie pod č. 2011/00389.

Pozemkové spoločenstvo zároveň podalo 21. júla 2011 Okresnému súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) žalobu o neplatnosť konania a uznesenia valného zhromaždenia pozemkového spoločenstva. O tejto žalobe vedie okresný súd konanie pod sp. zn. 5 C 88/2011. Krajský lesný úrad podanie žaloby považoval za začatie konania o predbežnej otázke, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci, preto rozhodnutím č. 2011/00389 z 2. septembra 2011 konanie prerušil.

Podľa názoru sťažovateľov krajský lesný úrad rozhodnutím o prerušení konania porušil ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Svoje presvedčenie odôvodnili takto:

„... odvolanie L. Č., pozemkové spoločenstvo zo dňa 20. 07. 2011, proti rozhodnutiu Obvodného lesného úradu v Rožňave... je podané neoprávnenou osobou.

... Odvolanie bolo podané zo strany subjektu, ktorý nebol účastníkom prvostupňového konania (L. Č.) – v konaní vedenom na Obvodnom lesnom úrade sa nekonalo o žiadnych právach a/alebo povinnostiach predmetného subjektu. Aj keby sa Krajský lesný úrad Košice s uvedeným názorom nestotožnil, tak sťažovatelia... uvádzajú, že osoby ktoré konali v mene L. Č. neboli oprávnené konať, či už priamo v mene L. Č. alebo v ich zastúpení. Teda, ak by aj subjekt L. Č. boli účastníkom konania, tak v konaní neuskutočnil žiaden relevantný prejav. Rovnako je podľa názoru sťažovateľov konania zrejmé, že odvolanie proti rozhodnutiu nebolo podané ani E. P., O. F., keďže z Odvolania je zrejmé, že nekonali vo vlastnom mene, ale konali v mene subjektu v mene ktorého konať nemohli...

Spoločne možno prijať taký záver, že subjekt L. Č., pozemkové spoločenstvo nemohol byť účastníkom správneho konania o zápis zmien, pretože o právach a povinnostiach tohto subjektu sa nekonalo.

Ak by aj uvedené neplatilo, tak subjekt L. Č. by prostredníctvom vyššie uvedených osôb uvedené odvolanie nemohol podať, pretože týmto osobám ich funkcie zanikli na základe zákona... a to uplynutím času, na ktorý boli zvolení. Týmto osobám zaniklo funkčné obdobie dňa 12. 01. 2011.

Z dôvodu, že Odvolanie nebolo podané tým kto je oprávnený odvolanie podať, znamená, že Krajský lesný úrad Košice sa týmto odvolaním nemohol meritórne zaoberať a Odvolanie mal zamietnuť pre nedostatok splnenia procesných podmienok na konanie. Odvolanie nie je procesným prostriedkom, ktorý je spôsobilý vyvolať (začať) plnohodnotný odvolací prieskum. Teda v predmetnej veci nenastali podmienky, s ktorými právny poriadok spája začatie odvolacieho konania a teda odvolaniu nie je možné vyhovieť. Účastníci konania (aj E. P. a O. F.) proti rozhodnutiu Obvodného lesného úradu v Rožňave... riadne odvolanie nepodali napriek tomu, že túto možnosť jednoznačne mali.

Podľa názoru sťažovateľov konanie je v rozpore s podstatou spravodlivého konania... pretože Krajský lesný úrad Košice v danom prípade nahradil nedostatočný záujem účastníka o prípadnú ochranu svojich tvrdených práv svojim vlastným (a teda nezákonným) postupom.

Je potrebné uviesť, že E. P., O. F., tým, že nepodali riadne odvolanie proti rozhodnutiu Obvodného lesného úradu v Rožňave... realizovali svoje procesné dispozičné oprávnenie nevyužiť možnosť podať riadny opravný prostriedok... Krajský lesný úrad Košice ich slobodne prejavenu vôle mal rešpektovať, pretože inak porušil právo sťažovateľov na spravodlivý proces, pretože vlastnou činnosťou by suploval dobrovoľnú nečinnosť vyššie uvedených osôb. Krajský lesný úrad Košice takto narušil jednak princíp právnej istoty sťažovateľov (ktorého prejavom v správnom konaní je inštitút právoplatnosti správnych rozhodnutí a teda ich záväznosť a nezmeniteľnosť, ktorá platí aj pre orgán nadriadený), pretože bez relevantného podania zasiahol do rozhodnutia Obvodného lesného úradu v Rožňave... a zároveň narušil aj legitímne očakávania sťažovateľov, tým že postupoval v prípade, v ktorom mu to zákon neumožňuje...

... sťažovatelia uvádzajú, že rozhodnutie Krajského lesného úradu v Košiciach číslo: 2011/00389 zo dňa 02. 09. 2011 z dôvodu jeho procesnej neprípustnosti je nesprávne.

... Napadnuté rozhodnutie je... neočakávané nakoľko je v príkrom rozpore s právnou úpravou... je v rozpore s jasným znením zákona. Týmto spôsobom Krajský lesný úrad Košice porušil právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie, pretože napadnutým rozhodnutím porušovateľ narušil právnú istotu sťažovateľa, resp. jeho legitímne očakávanie výsledku sporu, keďže Krajský lesný úrad Košice podľa jeho názoru rozhodol v zrejmom rozpore s jednoduchým právom. ... šlo o svojvoľnú interpretáciu príslušných ustanovení, pretože závery ku ktorým porušovateľ dospel z aplikovaných ustanovení nevyplývali... Napadnutému rozhodnutiu chýba akákoľvek logická väzba medzi výrokom, zisteným skutkovým stavom, aplikovanými ustanoveniami zákona a interpretačnými závermi, ktoré porušovateľ z predmetných zákonných ustanovení vyvodil...“

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov PaedDr. V. Š. a T. B., na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Krajského lesného úradu Košice číslo: 2011/00389 zo dňa 02. 09. 2011 porušené bolo.

Rozhodnutie... Krajského lesného úradu Košice číslo: 2011/00389 zo dňa 02. 09. 2011 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému lesnému úradu Košice, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Krajský lesný úrad Košice je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. M. S., so sídlom... K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť rozhodnutím krajského lesného úradu č. 2011/00389 z 2. septembra 2011.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstata námietok sťažovateľov spočíva v tom, že proti rozhodnutiu obvodného lesného úradu č. 2011/00217-08 zo 7. júla 2011 podal odvolanie subjekt, ktorý na to nebol oprávnený, preto sa krajský lesný úrad podľa slov sťažovateľov nemohol meritórne týmto opravným prostriedkom zaoberať a mal ho „***zamietnuť pre nedostatok splnenia procesných podmienok na konanie***“.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na tú skutočnosť, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského lesného úradu č. 2011/00389 z 2. septembra 2011 je rozhodnutím, ktorým bolo druhostupňové konanie prerušené z dôvodu začatia konania (vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 88/2011), ktoré krajský lesný úrad vyhodnotil ako

konanie o predbežnej otázke, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci samej. Je zrejmé, že napádané rozhodnutie nie je rozhodnutím v merite veci.

Ústavný súd teda podotýka, že odvolacie konanie nie je právoplatne skončené. Ešte v rámci tohto konania budú môcť sťažovatelia prednášať svoje námietky a návrhy, ktoré konajúci orgán bude povinný primerane preskúmať a rozhodnúť o nich. Nie je preto vylúčené, aby ešte v rámci druhostupňového správneho konania bolo o relevantných námietkach sťažovateľov rozhodnuté správnym orgánom.

Pre skúmanie možného porušenia základných práv sťažovateľov ústavným súdom je však rozhodujúcou tá skutočnosť, že až skončením administratívneho konania, teda až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutí správnych orgánov bude možné z hľadiska zákonnosti posudzovať ich správnosť a v tomto prípade najmä správnosť postupu konajúcich orgánov. Takýto prieskum zákonnosti je však zverený do právomoci všeobecných súdov v rámci správneho súdnictva [piata časť Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)].

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb

alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že rozhodnutie krajského lesného úradu (ak by toto prípadne bolo v rozpore so zákonom aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov) je na základe žaloby preskúmané všeobecným súdom.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade z dôvodov ďalej uvedených právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov vyplývajúcej z ústavy a dohovoru prináleží všeobecným súdom, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Až v prípade presvedčenia sťažovateľov, že ani v správnom súdnictve nedošlo k poskytnutiu ochrany ich základnému právu na súdnu a inú právnu ochranu zaručenému v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právu na spravodlivé súdne konanie zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru, budú sa môcť domáhať ochrany týchto práv v konaní pred ústavným súdom prostredníctvom sťažnosti fyzických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru o nedostatku jeho právomoci na prerokovanie sťažnosti sťažovateľov, preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Pretože sťažnosť sťažovateľov bola ako celok odmietnutá a rozhodovanie o ďalších ich požiadavkách (zrušiť rozhodnutie krajského lesného úradu, vrátiť mu vec na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov právneho zastúpenia) je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo, bolo bez právneho významu sa týmito požiadavkami zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2011